

AYRSHIRE

Az ayrshire fajta Skóciában, Ayr megyében alakult ki, még az 1700-as évek előtt. Fejlődése során először cunningham-nek, majd dunlop-nak és végül ayrshire-nek nevezték. Jellegzetes tulajdonságai egy idő után stabilizálódtak, s ez lehetővé tette, hogy önálló fajtaként elismerjék.

Kezdetben az eredeti fajtát valószínűleg keresztezték néhány európai és csatorna-szigeti szarvasmarhafajtával, de ezek hatása az ayrshire küllemére és termelési tulajdonságaira nem volt meghatározó. Egy tény, hogy a fajtát a tenyésztők különböző szarvasmarhafajták megfontolt keresztezésével és ezt követő tudatos szelekciójával alakították ki. Szelekciója során kiemelt szempont volt a jó alkalmazkodó képesség az ayri tájakhoz és klímához, valamint a jó legelőkészség, hasznos élettartam és kiváló tejtermelőképeség. Különösen nagyra becsülték a tőgyalakulást, valamint a tőgy mirigyességét. Tejének összetétele kiválóan alkalmas arra, hogy a korabeli skót tehenészek vaját és sajtot készítsenek belőle.

AYRSHIRE

Az ayrshire vöröstarka színű, melyet a szakmában mahagóni barnának neveznek, de a fajtában a nagyon világostól az egészen sötét színárnyalatig minden előfordulhat. Néhány bikán a mahagóni szín annyira sötét árnyalatú, hogy a fehér mellett szinte feketének tűnik. A foltok általában erősen recézett szélűek, gyakran kis méretűek és a test szinte bármely pontján megtalálhatóak.

A gyakran 30 cm-t is meghaladó hosszúságú szarvak sokáig a fajta jellegzetességének számítottak. A szarvalakulása tipikus, ún. lant alakú szarv, melyeket ha a kiállításokra kifényesítettek, nagyszerű látványt nyújtottak.

Az ayrshire közepes testméretű, a tehenek testtömege 550-650 kg. Erőteljes testfelépítésű, jól alkalmazkodik minden technológiai rendszerhez, beleértve a tejelő farmokon alkalmazott technológiát, melynek elemei a csoportos tartás, a kötetlen istállók és a fejőház. Kiváló tőgyalakulása és szilárd lábszerkezete különösen alkalmas teszik a termelésre iparszerű tartásban is, technológiai tűrőképessége és hasznos élettartama kiemelkedő.

Az ayrshire tejtermelése jónak mondható, de a tej mennyisége nem éri el az intenzíven termelő holstein-fríz eredményét. Megfelelő gondozás és takarmányozás mellett az átlagtermelés 7-8000 kg, de a kiemelkedően termelő egyedek elérhetik a 15-16.000 kg-ot is. Teje koncentráltabb, mint a holstein-frízé, fajtaátlagban 4-4,5 % zsírt és 3,5-3,7 % fehérjét ér el, a tej összetételére jellemző, hogy esetenként több fehérjét tartalmaz, mint zsírt. E tulajdonsága különösen alkalmas teszi sajt előállítására. Az ayrshire borjak életképessége átlagon felüli, borjaik erősek és könnyen felnevelhetők.

A korszerű tejhasznosítású fajták megjelenése az ayrshire fajtánál is elindította azt a folyamatot, amely mára egy korszerű, iparszerű körülmények között is kiválóan termelő fajtát eredményezett. Az Amerikai Egyesült Államokbeli, valamint a kanadai ayrshire tenyészetek és az ebből kikerülő tenyészállatok méltó vetélytársai a holstein-fríznek. Az utóbbi években, mint a nagy mennyiségű fogyasztói tej termelés alternatívája, egyre több korábban holstein-fríz tartó üzem vált fajtát, vagy végez cseppvér keresztezést ayrshire-vel.

A fajta eredetéből adódóan a szilárd szervezet és az átlagon felüli legelőképeség olyan értékmérők, amelyet a mai korszerű és esetenként legelőre alapozott tejtermelésben különösen tudnak hasznosítani.

részesei lehetnek.

Az ayrshire állománynál a hazai tehénpopuláció egy részénél ma is biztosítva van a fajtatiszta tenyésztés lehetősége. Az ayrshire génhányadú hazai teheneknél folytatjuk a fajtaátalakító keresztezést, más fajták tenyésztői részére pedig biztosítjuk a lehetőséget a keresztezés megkezdésére. Szaporító anyagot elsősorban az amerikai és kanadai állományból vásárolunk, de a későbbiekben megfelelő tenyészértékkel rendelkező finn ayrshire bikák is programunk

Az elmúlt években a fajtatiszta ayrshire állomány és a keresztezések száma is csökkent. A fajta kiváló hőtűrő-képessége és termelési paraméterei alapján azonban Egyesületünk változatlanul javasolja fajtatiszta felhasználását, vagy keresztezési partnerként történő alkalmazását.